

*třídít, to bohužel nestačí

Vlastně by to bylo hezké, kdybych mohl napsat, že náš vztah k přírodě a tomu,

čemu jsme si zvykli říkat ekologie, se vytváří beze zbytku v rodině. Nebylo by to sice nijak originální, ale bylo by to útěšné. Jak jsme to dětem předvedli a nalinkovali, takové celý život budou. Po trojnásobné rodičovské zkušenosti jsem si jistý, že to tak není. Jistě, naše děti asi nezhodí otevřenou konzervu **uprostřed lesa** a ty pohozené komentují s nelibostí. Ovšem že bych měl kvůli tomu pocit, že jsem zachránil planetu...

Právě na dětech si člověk nejvíc uvědomí, jak je provázán se společností. Zná mnoho takzvaných „dobrovolně skromných“ rodin, které se s malými dětmi odstěhovaly na venkov s představou, že jim k životu bude stačit domek, koza a velká **zahrada**. Když k nim přijdete dnes, obvykle po deseti dvanácti letech od jejich „zelené konverze“, najdete obvykle standardní středostavovskou rodinu s fungující živností a dvěma automobily. Zapomněli ti lidé na svoje ideály? Většinou ne, jen začaly korodovat nejpozději ve chvíli, kdy děti vstoupily poprvé do školy.

Jako rodič máte jen dvě možnosti. Na dobrovolné a planetě prospěšné chudé soběstačnosti striktně trvat, pak ale hrozí, že se děti přehoupnou do extrému „dobrovolného plýtvání“ hned, jak k tomu budou mít první příležitost. Nebo budete bojovat o každodenní kompromisy s přežranou společností a skončíte právě u té standardní domácnosti, co třídí odpad, jezdí vlakem a ví, že tím rozhodně **zeměkouli** nezachrání.

Je dobré udělat si jasno. Chlubit se tím, že neházíte sklo, plast a papír na jednu hromadu, to je jako zdůrazňovat, že VY si čistíte zuby a používáte toaletní papír. Obojí se v kulturní společnosti považuje za samozřejmost. A jestli chcete opravdu něco změnit, nezbyvá vám než překročit rodinný práh a angažovat se i mimo domácí krb. Začněte u obce, možná skončíte u té zeměkoule.

Tomáš Feřtek, Reflex

Jak žijeme ekologicky?

Autentické zkušenosti rodin

Rodina je základní stanice ochrany přírody. Může být – pokud snižuje svou spotřebu a ekologickou zátěž a z dětí vychovává ekologicky smýšlející dospělé lidi. Někomu se to daří lépe, nepotřebuje auto ani televizi, odstěhoval se na venkov a žije samozásobitelsky. Jiný dělá alespoň něco, zařídí pro svůj dům energeticky méně náročné vytápění, když už má myčku, dává pozor, jaký přípravek používá, místo zatěžujícího sjezdového lyžování pojede v zimě raději na běžky. Způsobů, jak říct své **DOST** stále postupujícímu ničení života na Zemi, je mnoho. Cokoliv má svůj význam. Věříme, že následující výpovědi vás budou inspirovat k tomu, že přírodě příznivá rodina není jen záležitostí „ekologických teroristů“, jak by řekl pan Klaus.

▲ Lucie (35), Geert (40), Samuel (10),
Rebeka (8), Rafael (4)

*t shromáždila Jitka Bartáková *f Studio Photon, Michal Stránský

V paneláku mi chybí kompost

Odpověď na otázku, proč se snažím žít ekologicky, je pro mne jednoduchá – protože mi to vyhovuje. Postupem času jsem zjistila, že je to pro mě životní potřeba, fyzická i psychická.

Před narozením prvního potomka jsme se přestěhovali na velké pražské sídliště. Oceňuji zde les a množství zeleně, dětské zázemí (hřiště, školky, poliklinika, mateřské centrum), obchody – vše dostupné pěšky. Dobrá je propojenost MHD s centrem. Bez problémů fungujeme bez auta.

Začnu často diskutovanou oblastí – dětskými plenkami. Látkové plinky se vyperou, špinavá voda se vyčistí a jakžtakž se začleníme do přírodního koloběhu. Navíc

při věšení bílých plenek zažívám vzácný pocit jednoduchého a jasného řešení, jen nechápu proč téměř nepoužívaného. (Pro pragmatiky – použité pleny skladuji nasucho v uzavřeném kbelíku, pračka je obden vypere, za čtvrt hodiny je pověším, za čtvrt hodiny složím, nežehlím. Pro šťoury – ano, i papírové pleny se u nás vyskytují, ale každá ušetřená je dobrá.)

Další oblastí je minimalizace chemie. Používání kosmetiky, čisticích prostředků a částečně i léčivých produktů na přírodní bázi už není v dnešní době problém. Cena je samozřejmě vyšší, spotřeba může být poměrně malá.

Otázka výběru potravin je pro mne složitější. Na našem sídlišti je k dispozici

bioobchod. Kromě nesporných kvalit zdravotních a chuťových mne těší i představa, že potraviny pocházejí od lidí, kteří se k půdě chovají jako hospodáři. Některé jsou ovšem dovážené. Problematickým sortimentem je pro mě zelenina. Občas bezmocně bloumám po supermarketu a kroutím hlavou nad česnekem z Číny. Něco se koupí i v bioobchodě, v sezoně dostaneme různé plody od šťastných zahrádkářů. Snažím se vařit čerstvá jídla, i když někdy velmi jednoduchá.

Nad čím si opravdu někdy zoufám, jsou odpady. Případá mi, že dvě třetiny z nákupů tvoří obaly. Některé obaly sice dočasně poslouží jako hračky a odvoz tříděného odpadu zde funguje dobře, nicméně množství je alarmující. A veškerý biologický odpad, u nás tak koš denně, končí v kontejneru.

Pokud je možnost volby, upřednostňuji v našem domově přírodní materiály. Oblečení částečně nakupujeme v second-handech. Občas něco na děti vyrobím, je to kupodivu činnost, při které jsou ochotny si hrát. Ráda objevuji různé hračky z přírodních materiálů (v poslední době se mi stalo milým koníčkem šití panenek z ovčí vlny), i když traktory, bagry a bábovky z umělých hmot mají u nás také nezastupitelné místo.

Mou nejoblíbenější a hlavní, v pravém slova smyslu ekologickou činností (ekologie je věda o vztazích mezi organismy), je péče o naše děti. Jelikož jsou ještě malé, spočívá zejména v přirozených úkonech: šetrný porod, kojení, chování, mazlení, vytváření prostoru pro bezpečné, ale přímé a kontaktní poznávání světa všemi smysly. Naučily mne rozhodovat se ve prospěch věcí jednodušších a skromnějších, zvažovat potřeby a vážit si času.

Kateřina (33), Karel (35), Lukáš (3,5), Lucie (1,5)

Náš problém je topení

Naše čtyřčlenná rodina žije v malé vesničce v rodinném domku. Žít ekologicky zde není zdaleka tak snadné, jak by se na první pohled mohlo zdát.

Myšlenka třídit odpad přišla až s nástupem dětí do školy. Začali jsme sbírat hliníková víčka od jogurtů pro školu, která z výtěžku sponzoruje chov tučňáků, a děti to těší. Kontejner na sklo u nás není, a tak ho odvážíme do nedalekého města. Pracuji nyní v mateřském centru, kde se konají přednášky o likvidaci odpadů, začali jsme

— inzerce —

Pravidla přírodní švédské kosmetiky

Není to jen hra se slovy, že Oriflame spojuje **kosmetiku s etikou**. Jsme si vědomi, že péče o tělo a touha po kráse nesmí být na úkor životního prostředí, živých tvorů ani ostatních lidí.

- Zásadně netestujeme kosmetické výrobky na zvířatech.
- Kosmetické přísady nepocházejí z ohrožených druhů a jsou zpracovávány pod přísnými ekologickými limity.
- Pro tiskové materiály používáme 100% recyklovaný papír a obaly navrhujeme tak, aby byly snadno recyklovatelné.
- Bezpodmínečně odmítáme praktiky zaměstnávání dětské pracovní síly, a to u všech svých dodavatelů.

Děkujeme všem svým zákaznicím v České republice, že se spolu s námi hlásí k zásadám ohleduplnosti a šetrnosti k životnímu prostředí.

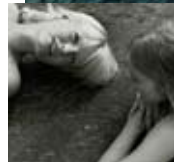
Protože skutečně krásní jsme tehdy, když máme zásluhu na kráse světa.

Inspirováno přírodou
vyvinuto Oriflame

oriflame

natural swedish cosmetics

www.oriflame.cz infolinka: 271 024 999

nově sbírat také víčka od PET lahví a obaly od krabicového mléka a džusů. Třídění odpadů je pro nás už denní samozřejmostí, šetření vodou a elektrickou energií také.

Náš největší problém je vytápění. Když jsme před dvaceti lety stavěli svépomocí náš domek, nebylo moc možností na výběr. Máme ústřední topení a kotel na tuhá paliva. Každodenní zatápění, přikládání a vynášení popela zaměstnává celou rodinu a je mou noční můrou zejména v době, kdy jsou děti nemocné. Kdo to zná, ví, o čem píši. A to ještě nemluvíme o zplodinách!

Která z možností by nám i přírodě mohla být úlevou? Přímotopy? V domě s několika pokoji a podkrovím nemožné! Elektro-kotel? Ano, zdroj úsporného ekologického tepla. Bohužel ale v době, kdy se v naší obci budovala elektrická síť, se s tak velkou spotřebou elektrické energie nepočítalo. Plynové topení? V blízkém okolí se začal budovat plynovod, a tak jsme se již těšili. V obci proběhla anketa, mohly být použity i státní dotace, ale bohužel zájem byl tak malý, že z projektu plynofikace nebylo nic. Máme mnoho informací o různých dalších alternativách, některé z nich jsou pro nás ovšem finančně příliš náročné. I tak jsme se rozhodli, že budeme pátrat dál. Když píšu tento článek, je venku 34 °C a je nám všem horko. Kéž by se dalo nějaké to teplečko uschovat na zimu!

Jaroslava (41), Jaroslav (44), Martin (11) a Jaroslav jr. (11)

Změna začíná uvnitř

Není vůbec naším úmyslem prezentovat životní styl naší rodiny jako ekologický či ekologicky správný. Životní styl sám o sobě je natolik spontánní záležitostí, že mu jakákoliv programovanost musí být „zgruntu“ cizí. Náš životní styl se zcela přirozeně vyvinul podle našich sklonů a podle toho, co jsme v životě čím dál více pokládali za důležité. To je ovšem na hony vzdálené jakékoliv ideologii, v níž by příliš uvědomělá prezentace sebe sama mohla vyústit.

Ve chvíli, kdy k nám vstoupily děti, zvýšila se naše vnitřní touha po klidném, přirozeném životě. Ten jsme si chtěli v co největší možné míře utvářet sami a v co nejmenší možné míře nechat ovlivňovat ambicemi této společnosti. Studentský život ve městě byl příjemný v patřičnou chvíli, trval-li by příliš dlouho, vyčpěl by. Koupili jsme 120 let starý dům na venkově, v osadě bez obcho-

du, školy, doktora, čehokoliv. Lesy, rybník, chalupáři. Svépomocí a rytmičky s časem a potřebami, vyvolanými postupným zabydlováním (tedy žádné násilné opravy, obrovské půjčky, zkrátka „měkký“ styl) jsme se sžívali s prostředím. Inspirováni myšlenkami dobrovolné skromnosti a trvale udržitelného života žijeme na současné obvyklé poměry relativně skromně, vystačíme relativně s málem, snažíme se neplýtvat hmotou ani energií.

Mohutně využíváme veřejnou dopravu a kolo, včetně 15 km dlouhé cesty do práce, auto zejména v případech, kdy se jinak dostat nelze. Kupujeme zpravidla to, co potřebujeme, nemáme televizi ani mobilní telefony a jsme jen velmi málo infikováni

reklamou jakéhokoliv druhu. Ve svých postojích uplatňujeme hledisko etické, nikoliv pragmatické. Inspirováni hodnotami křesťanství žijeme v přesvědčení, že změna začíná uvnitř. Ekologická obroda světa pomocí ekologických technologií, pomocí patřičných zákonů apod. je jistě pro společnost strukturálně nutná. Otázkou je, nakolik to změní vnitřní postoje lidí. My jsme rozhodně zcela individualističtí, neděláme si nárok na nic a těšíme se z toho, když potkáme lidi, kteří si určitě věci vědomě a dobrovolně vybrali, resp. se jich vědomě a dobrovolně zřekli. Paradoxně je to zřejmě čini svobodnějšími.

Lucie (35), Geert (40), Samuel (10), Rebeka (8), Rafael (4), Sára (2)

— inzerce —

Šťastné dítě můžete mít od přírody

Nová **DĚTSKÁ ŘADA ORIFLAME** přináší **dětskou koupel na tělo a vlasy, mýdlo a dětský olej** s přírodními látkami pro šetrnou péči o jemnou dětskou pokožku. Výtažky z heřmánku v koupeli a v mýdle mají zklidňující a uvolňující účinky. Aloe Vera v tělovém oleji zjemňuje a hydratuje pokožku, vitamin E pleť chrání. Dětská kosmetika Oriflame je dermatologicky testovaná a neobsahuje alergeny. **Pečujte o pokožku vašeho děťátka tím nejpřirozenějším a nejjemnějším způsobem.**

Inspirováno přírodou
vyvinuto Oriflame

oriflame
natural swedish cosmetics

www.oriflame.cz infolinka: 271 024 999 info@oriflame.cz

▲ Kateřina (33),
Lukáš (3,5), Lucie (1,5)

Pokusy o ekologii v městském bytě

Babičku jsem vždy obdivovala. Měla na chatě velice malý ultramarínově modrý odpadkový kbelík. Pro mléko jsme chodili s plechovou konvíčkou, pro vejčká s krabicí. Skořápky jsme vraceli slepicím. Co nemohlo skončit na kompostu (např. papír, karton a dřevo), končilo v ohni. Babička vařila, topila a ohřívala vodu na staré peci. Od výše popsaného jsme jako čtyřčlenná rodina žijící ve městě bohužel daleko.

Když jsem se na začátku 90. let stěhovala do Čech, šlo ještě koupit mléko, jogurt a mošty ve vratných, skleněných lahvích. Bohužel ten systém rychle zmizel. Na jeho místo nastoupila lavina PET lahví. Dnes žijeme ve Vídni, kde máme tu výhodu, že nám z kohoutku teče alpská nechlorovaná voda, takže jinou ani nekupujeme. Mléko, případně šťávy (pijeme spíš čaj a vodu), a pokud možno i jogurt kupujeme v litrových krabicích, které se kupodivu dají recyklovat (sbírá je firma, která z obalů využívá kvalitní papír). Jogurty jsou problém: děti nemají rády moje vlastní výrobky, v obchodech se prodávají drahé ne-biojogurty ve vratném skle, nebo levnější biojogurty v plastovém kelímku.

Používali jsme vázací látkové plenky a vlněné kalhotky, které byly lanolinem tak ošetřeny, že byly nepromokavé. Byl to výborný a pro děti příjemný systém. Praní plenek nicméně samozřejmě zasahuje negativně do rovnováhy řek a jezer.

Před dvěma lety jsme poznali zajímavý prostředek: indické mýdlové oříšky na praní, které mají ve skořápce dostatek přírodního saponátu. V Indii je to tradiční přírodní prostředek na praní. Je bohužel absurdní, že oříšky na praní cestují z takové dálky. Nerostou i v Evropě?

Zkoušíme žít bez zbytečných elektrospotřebičů, jako je myčka a další kuchyňské přístroje. Nádobí myje Andreas a společně se sousední rodinou používáme jednu pračku, vrtačku, elektrickou pilu a jeden vysavač. Vycházíme z toho, že tyto spotřebiče nemusí kupovat a vlastnit každá rodina. Je to úspornější a nevzniká další velkoobjemní odpad v případě, kdy se přístroje rozbijí a nejdou už opravit. Dbáme na to, aby elektrospotřebiče (např. hudební přehrávač) nezůstávaly pod napětím, tedy ve stavu „stand by“, kdy se plýtvá energií.

Máme to štěstí, že auto nemáme a nepotřebujeme. Po městě a na výlety jezdíme

veřejnou dopravou a na kole. Máme rodinu a kamarády na různých místech v Evropě, proto hodně cestujeme vlakem. Lepší by určitě bylo tolik necestovat. Babičku a dědečka máme za oceánem. Cestování letadlem je určitě velký zásah do životního prostředí, ale jinak to řešit nedokážeme.

Město Vídeň sbírá rozbité, vyhozené elektrospotřebiče. Funguje zde projekt pro dlouhodobě nezaměstnané – ti spotřebiče opravují a zase je jako použité prodávají.

Postup u nákupu potravin je poměrně jednoduchý: snažíme se kupovat místní nebo regionální sezonní potraviny, bio potraviny mají běžně větší kvalitu. Také bereme ohled na obal, jestli je recyklovatelný nebo zda je vůbec potřebný. Jako zákaznice mohou zbytečné obaly nechat v obchodě, je to malá upomínka, že s nimi nesouhlasím.

Hledání nových cest a způsobů, jak svým „rozmazaným“ městským životem méně narušovat životní prostředí, může být zajímavé, zábavné i tvořivé.

Lena (45), Andreas (38), Jo (9), Isa (7)

Celé znění výpovědi naleznete na www.aperio.cz

* ▸ Andreas (38) , Isa (7) , Lena (45) , Jo (9)

* ▸ Jaroslava (41) , Martin (11) , Jaroslav jr. (11)